

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ СУДОВОЇ ПСИХІАТРІЇ
МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Рішенням Вченої ради
ДУ «ІСП МОЗ України»
від 30.01.2024р., протокол №1

Голова Вченої ради
ДУ «ІСП МОЗ України»

Оксана ОЛІЙНИК

**Стратегія розвитку
державної установи «Інститут судової психіатрії
Міністерства охорони здоров'я України»
на 2024-2028 роки**

Київ - 2024

Вступна частина

Інститут судової психіатрії МОЗ України є державною науково-дослідною установою, державною спеціалізованою установою судово-психіатричної експертизи Міністерства охорони здоров'я України, і має у своєму складі 21 обласну філію судових експертиз, Клініку дитячої та підліткової психіатрії, Дніпровську філію «Спеціальний заклад з надання психіатричної допомоги».

ДУ «Інститут судової психіатрії МОЗ України» (далі – Інститут) відіграє важливу роль у правовій системі країни, координуючи діяльність обласних філій судових експертиз та забезпечуючи проведення об'єктивної та компетентної судово-психіатричної, судово-психологічної та комплексної експертизи як в кримінальних, так і в цивільних процесах, а також надаючи спеціалізовану медичну допомогу особам, в тому числі за рішенням суду. Судова психіатрія є невід'ємною частиною правової системи, що спрямована на оцінку психічного стану особи та виявлення його впливу на вчинення правопорушень. Використовуючи різні методи та техніки, фахівці з судової психіатрії допомагають судам приймати обґрунтовані рішення щодо підсудних, забезпечуючи справедливість та безпеку суспільства.

Крім того, Інститут активно займається науково-дослідницькою роботою у сфері судової та дитячої психіатрії, спрямованою на вдосконалення методів та технік експертизи, розроблення нових підходів до діагностики та лікування психічних розладів, у тому числі у дітей, а також здійснює підготовку та підвищення кваліфікації фахівців у галузі психіатрії, що сприяє підвищенню рівня професіоналізму та ефективності роботи.

Основні статутні завдання Інституту:

- провадження наукової, науково-педагогічної та практичної діяльності у сфері судово-психіатричної та судово-психологічної експертизи, застосування примусових заходів медичного характеру;
- проведення наукової експертизи та забезпечення наукового обґрунтування пріоритетних напрямів розвитку науки, наукових програм і проєктів, визначення напрямів наукової діяльності, аналізу й оцінки ефективності використання наукового потенціалу та результатів досліджень;
- проведення судово-психіатричних, судово-психологічних, комплексних судових експертиз;
- науково-методичне та організаційно-управлінське забезпечення судово-психіатричної та судово-психологічної експертної діяльності;
- провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні, підготовка науково-педагогічних і наукових кадрів вищої кваліфікації за спеціальностями «Медицина»,

«Медична психологія», «Педіатрія» шляхом навчання в аспірантурі та докторантурі;

- надання психіатричної допомоги особам з психічними розладами шляхом застосування примусових заходів медичного характеру, реабілітаційної допомоги при застосуванні примусових заходів медичного характеру;

- надання соціальних послуг особам з психічними розладами, до яких застосовано примусові заходи медичного характеру, і моніторинг стану дотримання прав людини при застосуванні примусових заходів медичного характеру;

- провадження освітньої діяльності у сфері післядипломної освіти фахівців, які беруть участь у наданні психіатричної та психологічної допомоги, шляхом проведення циклів спеціалізації та тематичного удосконалення;

- організація та проведення заходів безперервного професійного розвитку фахівців, які беруть участь у наданні психіатричної та психологічної допомоги;

- післядипломне навчання судових експертів з правом проведення судово-психіатричних експертиз, судово-психологічних експертиз;

- наукові дослідження і розробки високоефективних медичних технологій, методів діагностики, лікування, реабілітації та профілактики психічних та поведінкових розладів;

- надання спеціалізованої психіатричної допомоги особам із психічними розладами, в тому числі дітям і підліткам.

Стратегія закріплює місію, візію та цінності Інституту, містить пріоритетні напрями та основні завдання розвитку на найближчі п'ять років у таких сферах, як: судово-експертна діяльність; спеціалізована медична допомога; науково-дослідницька діяльність; освітня діяльність; розвиток кадрового потенціалу, підвищення престижу наукової праці та модернізація робочого процесу.

Місія, візія та цінності Інституту

Місія Інституту полягає у створенні умов для розвитку судової психіатрії (дитячої психіатрії) та забезпеченні справедливості, безпеки та дотримання прав людини у правовій системі шляхом надання спеціалізованої медичної допомоги, проведення судових експертиз та якісної підготовки науково-педагогічних та наукових кадрів на третьому освітньо-науковому рівні. Відданість гуманістичному та етичному підходу у роботі з клієнтами, пацієнтами та здобувачами освіти є важливою складовою місії Інституту.

Візія Інституту полягає в тому, щоб стати національним центром у сфері судової та дитячої психіатрії, знаним своїм професіоналізмом та інноваційністю. Інститут прагне досягти найвищих стандартів у проведенні судово-психіатричних, судово-психологічних та комплексних експертиз, а також сприяє ефективному функціонуванню правової системи. Візія Інституту включає постійне покращення якості та ефективності методів та процедур, що базуються на передових наукових дослідженнях та найкращій практиці.

Наша візія - це суспільство, де психічне здоров'я кожної людини захищене, а судові процедури ґрунтуються на об'єктивності, справедливості та глибокому розумінні психічних процесів.

Ключові цінності:

Л - людиноцентризм

І - інноваційність

Д - довіра та допомога

Е - енергійність та ефективність

Р - розвиток і раціональність

С - служіння інтересам суспільства і держави

Т – точність і терпимість

В - внесок у світову науку

О - об'єктивність та опіка

Стратегічні напрями / вектори розвитку

Розвиток судово-експертної діяльності

1. Участь у розвитку судової психіатрії з метою забезпечення високої якості та об'єктивності психіатричних, психологічних та комплексних експертиз, зокрема за допомогою регулярної перевірки компетентності експертів та вдосконалення методології проведення експертиз.

2. Забезпечення контролю за дотриманням чинного законодавства під час здійснення експертної діяльності, за використанням експертами клінічних шкал та діагностичних методик під час проведення експертиз, за терміном ведення експертної документації.

3. Створення системи внутрішнього контролю якості проведення експертиз, включаючи аудити та перевірки відповідності стандартам, а також аналіз якості експертної документації.

4. Організація та вдосконалення системи постійного професійного навчання та підвищення кваліфікації фахівців, які проводять експертизи.

5. Покращення рівня довіри учасників судового процесу до результатів судових експертиз.

6. Розширення мережі обласних філій, їхнього кадрового потенціалу і матеріально-технічної бази з метою забезпечення доступності та оперативності проведення судово-психіатричних експертиз.

7. Впровадження системи електронного моніторингу та постійного аналізу діяльності Центру судових експертиз і філій судових експертиз за ключовими показниками з метою вчасного виявлення недоліків та оперативного реагування на них.

8. Вдосконалення вимог до звітності та документації результатів експертизи, що дозволить забезпечити та покращити їхню доступність, об'єктивність та зрозумілість для судових органів та інших зацікавлених сторін.

9. Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для автоматизації процесів проведення експертиз та забезпечення ефективного обміну даними між профільними структурними підрозділами Інституту.

Розвиток спеціалізованої медичної допомоги

1. Покращення якості та комплексності надання психіатричної, наркологічної, психотерапевтичної, психологічної та реабілітаційної допомоги дітям, підліткам і дорослим.

2. Забезпечення дотримання прав пацієнтів на усіх етапах надання психіатричної, наркологічної, психотерапевтичної, психологічної та реабілітаційної допомоги, а також при застосуванні примусових заходів медичного характеру.

3. Впровадження сучасних ефективних методів діагностики, лікування та медико-соціальної реабілітації з метою зменшення тривалості курсів лікування та реабілітації.

4. Здійснення безперервного контролю за станом забезпечення пацієнтів ліками, їх використанням, зберіганням, обліком з метою покращення якості надання спеціалізованої медичної та реабілітаційної допомоги.

5. Забезпечення постійного контролю за дотриманням санітарно-гігієнічних, протиепідемічних норм, правил техніки безпеки, протипожежних заходів з метою покращення санітарно-епідеміологічного стану приміщень відділень та служб, якими надається спеціалізована медична допомога.

6. Забезпечення регулярного навчання лікарів-психіатрів та медичного персоналу з метою підвищення іншої кваліфікації, навичок і вмінь відповідно до сучасних стандартів надання медичної та реабілітаційної допомоги, а також тенденцій розвитку медицини, викликів і вимог часу.

7. Модернізація Дніпровської філії «Спеціальний заклад з надання психіатричної допомоги» з метою створення сучасного медичного комплексу, в якому застосовуються всі стаціонарні види примусових заходів медичного характеру.

8. Облаштування Київської філії «Спеціальний заклад з надання психіатричної допомоги» з метою розширення потужностей надання спеціалізованої медичної допомоги громадянам України, щодо яких застосовуються примусові заходи медичного характеру.

9. Модернізація Клініки дитячої та підліткової психіатрії з метою створення сучасного закладу європейського рівня з надання кваліфікованої третинної психіатричної, наркологічної, психотерапевтичної та психологічної допомоги особам з інвалідністю внаслідок розладу психіки та поведінки, військовослужбовцям та ветеранам Збройних сил України, вимушено переселеним особам.

Розвиток науково-дослідницької діяльності

1. Систематичне проведення досліджень стану й тенденцій розвитку сучасних методик судово-психіатричної, судово-психологічної та комплексної експертизи для подальшої розробки рекомендацій щодо їхнього впровадження та застосування в Україні.

2. Проведення наукових досліджень і розробок вискоєфективних медичних технологій, методів діагностики, лікування, реабілітації та профілактики психічних розладів.

3. Проведення наукових досліджень і розробок щодо проблем етіології та патогенезу психічних розладів, їх біологічних, соціальних чинників і наслідків.

4. Розробка та реалізація комплексних заходів та програм з профілактики та лікування психічних та поведінкових розладів, які чинять найбільший негативний соціально-демографічний вплив та важкі економічні наслідки.

5. Проведення наукової експертизи та забезпечення наукового обґрунтування пріоритетних напрямів розвитку науки, наукових програм і проєктів, визначення напрямків наукової діяльності, аналізу й оцінки ефективності використання наукового потенціалу та результатів досліджень.

6. Установлення і розвиток партнерських відносин із науково-дослідницькими центрами іноземних держав, сприяння стажуванню співробітників Інституту в рамках міжнародних проєктів та програм, а також їх індивідуальної участі у міжнародних дослідницьких заходах і проєктах.

7. Встановлення наукових зв'язків і розширення участі фахівців у роботі провідних міжнародних та європейських організацій у сфері судової психіатрії.

8. Встановлення та закріплення наукового співробітництва з навчальними закладами України та інших держав за профілем судова психіатрія.

9. Участь фахівців Інституту у національних і міжнародних наукових заходах та залучення вітчизняних і іноземних науковців до участі у відповідних заходах на території України.

10. Участь фахівців Інституту у спільних проєктах та дослідженнях з іноземними партнерами, спрямованих, зокрема, на закріплення партнерства Україна – ЄС.

11. Активний пошук міжнародних грантів з метою залучення фахівців Інституту до наукових досліджень у розрізі сучасних викликів і потреб суспільства.

12. Оприлюднення результатів наукових досліджень і напрацювань у міжнародних виданнях, підготовка статей для збірників наукових праць, що входять до науково-метричних платформ Web of Science і Scopus, та участь у міжнародних рейтингових монографіях.

13. Запрошення іноземних учених для участі в наукових заходах, що проводяться Інститутом або за участю Інституту іншими установами; підготовка науковцями Інституту спільних статей з іноземними вченими, участь науковців Інституту у роботі редколегій іноземних видань.

Розвиток освітньої діяльності

1. Забезпечення справедливої якісної освіти на третьому освітньо-науковому рівні згідно з вимогами академічних стандартів та програм, а також заохочення можливості подальшого навчання і кар'єрного росту здобувачів освіти та викладачів.

2. Забезпечення формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти, задоволення освітніх потреб та інтересів; здійснення їх постійної освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної підтримки з метою розвитку здобувачцентрованого підходу та укріплення принципів академічної свободи в навчанні.

3. Сприяння аспірантському самоврядуванню, забезпечення посилення ролі здобувачів освіти у розробці та реалізації освітніх програм в Інституті з метою покращення залученості аспірантів до освітнього процесу в Інституті та підвищення їхньої мотивації.

4. Моніторинг, періодичний перегляд та вчасне реагування на недоліки освітньо-наукових програм із залученням здобувачів освіти, викладачів та стейкхолдерів, з урахуванням досвіду аналогічних вітчизняних та закордонних освітніх програм, найновіших досягнень і сучасних практик у судовій психіатрії, тенденцій розвитку спеціальності та ринку праці з метою розвитку системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності.

5. Посилення практичної підготовки, а також посилення уваги до набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) при реалізації освітніх програм з метою забезпечення високої якості майбутнього наукового потенціалу Інституту.

6. Сприяння професійному розвитку викладачів освітніх програм, впровадження сучасних форм викладання з метою забезпечення високого рівня підготовки аспірантів та докторантів згідно з вимогами академічних стандартів та програм.

7. Імплементация в освітянську спільноту політики академічної доброчесності та «нульової толерантності» до будь-яких проявів академічної недоброчесності.

8. Розвиток інтернаціоналізації освітньої діяльності. Розширення співпраці з вітчизняними й закордонними закладами вищої освіти, установами, організаціями з метою обміну досвідом щодо реалізації освітніх програм, участі у стажуваннях, наукових та інших заходах викладачів та здобувачів освіти Інституту. Забезпечення можливостей для залучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти. Заохочення вивчення викладачами та здобувачами освіти іноземних мов.

9. Організація та проведення заходів безперервного професійного розвитку (БПР) з метою розвитку потенціалу Інституту як офіційного провайдера БПР, а також якісного навчання та підвищення кваліфікації фахівців, які беруть участь у наданні психіатричної та психологічної допомоги.

10. Розширення матеріально-технічної бази для реалізації освітніх програм Інституту.

11. Проведення політики відкритості та публічності при реалізації освітніх програм.

12. Співробітництво Інституту із закладами вищої освіти України та іноземних держав.

Розвиток кадрового потенціалу, підвищення престижу наукової праці та професії судових експертів, модернізація робочого процесу

1. Підвищення ефективності кадрової політики, спрямованої на стимулювання постійного підвищення професійної майстерності, кар'єрного зростання науковців, судових експертів та фахівців з надання спеціалізованої медичної допомоги.

2. Сприяння продуктивній зайнятості та гідній праці співробітників Інституту, розвиток системи матеріального й морального стимулювання працівників Інституту, створення для них сучасних комфортних умов праці з метою забезпечення належного виконання статутних функцій і завдань Інституту.

3. Забезпечення гендерної рівності та інклюзії.

4. Сприяння зростанню престижу наукової діяльності у сфері судової психіатрії, залученню до неї талановитої молоді, досвідчених експертів та лікарів завдяки міжнародним обмінам, стажуванню, а також фінансовій підтримці молодих науковців через отримання грантів, премій, стипендій державних, закордонних і міжнародних установ та організацій.

5. Розширення практики нагородження державними відзнаками співробітників Інституту.

6. Утвердження в роботі колективу Інституту атмосфери дотримання норм етики та деонтології.

7. Забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва.

8. Забезпечення можливостей для дистанційного та гнучкого режимів роботи співробітників Інституту з метою максимізації ефективності виконання ними посадових обов'язків і функцій.

9. Поширення використання онлайн-сервісів у проведенні засідань вчених рад, робочих нарад, освітніх та інших заходів.

Прикінцеві положення

1. До реалізації Стратегії залучаються усі структурні підрозділи Інституту відповідно до їхньої компетенції та статутних завдань.

2. Будь-яка діяльність і заходи з імплементації Стратегії повинні здійснюватися виключно в межах чинного законодавства України.

3. Реалізація Стратегії забезпечуватиметься коштом і в межах бюджетних програм, передбачених на забезпечення функціонування Інституту і його відокремлених структурних підрозділів (філій).

4. З метою реалізації окремих заходів в рамках Стратегії допускається залучення фінансової та технічної допомоги донорських, міжнародних та національних організацій, фондів, неурядових організацій тощо.